

DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei**Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă**

Un apel al Agrului

Agru își anunță congresul general pentru sfârșitul lui Octomorie. Se va ținea, anul acesta, la Cluj. De pe acum însă, conducerea a crezut necesar să atragă atențiunea credincioșilor asupra lui și să eardă concursul tuturor la asigurarea deplinei reușite. „Având în vedere — așa sună adresa Președintelui — că acest Congres trebuie să fie o manifestație vie a sentimentelor de credință față de biserică noastră și că, la pregătirea Congresului, este nevoie de contribuția tuturor pentru a-i da un caracter cât mai impunător, mai grandios, rugăm pe toți acei cari au posibilitatea de a sta în ajutor, să binevoiască a folosi odată cu noi, orice prilej pentru a pregăti acest mare praznic al credinței noastre strămoșești adevărate, unite cu Roma“.

Ne grăbim să dăm publicității această rugare a Agrului, pe care o subliniem și din partea noastră cu toată tăria. Toți acei cari pot, toți cari se interesează de bunul mers al acestei organizații de primă necesitate a Bisericii noastre, toți cari își dau seama de răutatea excepțională a vremilor, pe care le străbatem și pe care trebuie să le biruim, sunt dator să dea ascultare cererii de mai sus. Particulari și asociații deopotrivă, să dea obolul pentru biruința pe care va trebui să o însemneze congresul dela Cluj. Obol moral ori material. Să dea un gând bun, sugestii, observații; să atragă din vreme atențiunea asupra neajunsurilor din trecut; să spună justile dorințe pe care le-au auzit exprimându-se; să mobilizeze pe cei din jurul lor la participare (la Cluj va trebui să se adune neapărat toți reprezentanții bisericii, toți intelectualii noștri din largul țării!) ș. a. m. d. În chip deosebit, organizațiile locale ale Agrului însuși sunt dator să stea în fruntea acestei acțiuni de mobilizare spirituală și materială. Cum nu trebuie să și uite nici cealaltă datorie elementară: de a trimite fără amânare Comitetului Central rapoarte precise și exacte despre situația și activitatea lor. Acestea sunt însăși temelii pe care va trebui să se clădească toate lucrările congresului.

De ce facem aceste stăruințe? Ușor de înțeles. Fiindcă congresul dela Cluj însăși din comun. Are o însemnătate excepțională. Va trebui să însemneze o piatră de hotăr în viața Bisericii noastre. — Se știe doar, că Sionul nostru nu doarme pe roze. Se cunosc, în parte măcar, greutățile cu care luptă și loviturile ce i-se dau din toate părțile. Să nu uităm, să el trebuie nu numai să înfrunte biruitor urgia, ci trebuie să și împlinească în același timp și marea lui misiune de zidire sufletească în mijlocul neamului românesc.

Locmai de aceea, Congresul dela Cluj va trebui să fie o manifestație de credință, cum n'am mai avut; o fixare precisă a momentului istoric pe care-l străbatem, cu arătarea greutăților și datorităilor ce răsar din el; o plecare la nouă trudă, cu noul însuflețire, cu noui directive și obiective.

Ca să ajungem aci, Congresul va trebui să fie cât se poate de impunător și cât se poate de bine organizat. Trebuie asigurată din vreme participarea și trebuie ordonate până în cele mai mici amănunte lucrările congresului însuși. — Trebuie fixată de pe acum tema centrală a lucrărilor și desbatărilor. Aceeași pentru toate ramurile de asociațiuni, care împreună formează „Acțiunea Catolică“ a noastră. Trebuie pregătite din vreme referate, de către oameni competenți, spre a servi ca punct de plecare discuțiilor. Trebuie... câte câte nu mai trebuie încă, pentru reușită!

De aceea este nevoie de colaborarea tuturor. De pe acum încă!

Două măsuri

Biserica unită în statul românesc — Prăpastia dintre situația de drept și cea de fapt — O stare de lucruri care nu mai poate dăinui

(*). Noua constituție n'a schimbat cu nimic situația de drept a cultelor în stat. A păstrat pe deantregul textul și spiritul celei vechi.

Toate cultele istorice, recunoscute, continuă deci a avea deplină libertate și se bucură de egala protecțiune a statului. Întăietate vor avea cele două „biserici românești“, ortodoxă și unită. Cea ortodoxă este „dominantă în stat“, ea fiind „religia marel majorității a Românilor“. Din textul constituției ca și din interpretarea autentică ce i-s'a dat, este limpede sensul acestei „dominanțe“. Ea nu creiază pentru ortodoxie o situație de drept privilegiată. Nu o face „biserică de stat“, cum ar fi dorit unii. Nu „dominează“ asupra altora. Ci are o întâietate de rang, o anumită proedrie. Atât. În colo: protecțiune deopotrivă și, sub raport românesc, situație egală cu biserică unită.

Așa în teorie. Lîmpede și cu dreptate. Faptele însă grăiesc altfel. Realitatea răstoarnă peste cap ordinea de drept și de dreptate.

Organele puterii publice au căutat să dea „dominanței“ totdeauna o interpretare largă, binevoitoare. O propagandă bine susținută a creat atmosferă pentru această interpretare. Și, rând pe rând, biserică „dominantă în stat“, a ajuns să fie socotită adevărată biserică de stat, cu toate prerogativele și privilegiile ce urmează din uzurparea acestei situații juridice.

În același timp, biserică românească unită este împinsă tot mai vădit și tot mai brutal în rândul cultelor minoritare. Caracterul ei de „biserică românească“ nu mai spune nimic deținătorilor puterii publice. — Două exemple concludente.

Cu prilejul serbărilor naționale ea este mereu umilită. Încercarea ultimă a dlui ministru de interne, de a face oarecare rânduială în această chestiune, a fost aruncată la coș de către prefecți. Un vechiu ordin de zi al armatei a fost, pentru organele administrative, mai tare decât dispoziția categorică a ministerului de resort. În felul acesta Biserica unită se vede exclusă oficial dela serbările naționale. Nu-i rămâne decât să tragă și ea însăși concluzia spre care o împinge autoritatea de stat: refuzul general de a mai participa oficial la serbările dela care este îndepărtată. Această hotărâre va trebui s'o ia fără amânare, ca să salveze, după atâta amânare, ceea ce mai poate din prestigiul și din demnitatea sa, pusă la grea încercare.

Al doilea exemplu: noua lege administrativă. Art. 25 și 27 prevăd, la fel, că în consiliile comunale, la sate și orașe, sunt membri de drept: „Un reprezentant, cel mai vechiu, al bisericii creștine ortodoxe. Acolo unde majori-

tatea locuitorilor ar aparține altui cult, va face parte din consiliu și reprezentantul acestuia“. — Clar. Biserica unită e trecută în rândul minoritarilor. Ea nu mai e socotită reprezentantă a intereselor românești. Acest privilegiu îl are exclusiv cea ortodoxă, care va fi reprezentată în toate consiliile comunale din țară, indiferent de numărul credincioșilor din comună. Noi? Ne vom strecura, alături de confratele ortodox, acolo unde avem majoritatea credincioșilor. Nu vom intra însă în consiliu nici măcar în comunele mixte, unde majoritatea o formează sașii sau ungurii. Acolo va fi membru în consiliu preotul minoritar și cel ortodox, dacă este; dacă nu este parohie ortodoxă, atunci numai cel minoritar, preotul nostru din comună fiind exclus prin lege. Concluzia e simplă și categorică: contrar constituției, biserică ortodoxă este tratată ca biserică de stat, iar cea românească unită, ca biserică minoritară!

Cum stăm cu celalalt principiu constituțional: cu protecțiunea cea deopotrivă? — La fel de edificator.

Statul a fost foarte generos față de Biserica ortodoxă. Începând cu reforma agrară și până astăzi, i-a acordat mereu un tratament mai mult decât de favoare. I-a dat tot, dar absolut tot, ce a cerut și a dorit. Așa că nu prea știm ce-ar mai avea astăzi de cerut.

Mânăstirile ortodoxe au fost admirabil înzestrate. — Fundațiunea Gojdu i-s'a restituit, nu fără importante sacrificii din partea statului. E vie încă în amintirea noastră șmecheria care a dat mitropoliei din Sibiu întreaga avere a fostei „universități săsești“, din care noi am pierdut, pur și simplu, și ceea ce fost evident al nostru. — În toate orașele se ridică mărețe „catedrale“ ortodoxe. Chiar și acolo unde sunt foarte puțini credincioși ortodocși. Nicăiri ele nu se înalță din daniile și jertfele credincioșilor. Ci de către autoritățile publice: ministere, comună, județ, instituții etc. (În numărul său din 7 August, „Renașterea“ dela Cluj publică „donațiunile făcute pe seama bisericilor“ din acea eparhie în anul 1937: din c. 11 milioane și jumătate, nici trei milioane nu reprezintă jertfa credincioșilor și bisericii; tot restul dela ministere, primării, prefecturi etc.). — Tot mai multe școli de stat se prefac, pe rând, în școli confesionale ortodoxe. — Iar în ce privește organizarea administrativă, statul a creat atâtea parohii ortodoxe câte i-s'au cerut și unde i-s'au cerut (foarte des în comune care nu aveau credincioși ortodocși!). A mers atât de departe în a seconda intențiunile ortodoxiei, încât nu a pregetat a înființa o episcopie „missionară“ în Maramureșul unit, deși se știa bine-

că ea nu poate servi nici un interes religios ori național, ci va provoca numai o imensă vrajbă confesională.

In a același timp...

Bisericii unite — care este românească dela fire mai înainte de a fi fost decretată ca atare și în constituție, și care stă cel puțin alături dacă nu înaintea celei ortodoxe, în ce privește vrednicile naționale — i-se precupește de către stat și strictul necesar, care trebuie cucerit prin stăruințe ostentive și umilitoare. Avem și acum o sumedenie de *parohii nelmprietărite*. Ajutoarele pentru construcții de biserici din partea autorităților: ministere, județe, comune, sunt minimale. Chiar și în regiuni cu majoritate de credincioși uniți, dărnicia publică e mult mai mare pentru biserica dominantă decât pentru cealaltă, a mulțimii contribuabililor din flnut. — Mai mult: în orașe, din capul locului, nu căpătăm teren pe care să clădim locaș de închinare. Avem în București vreo 40.000 credincioși. Nu ni-s'a dat un singur loc de biserică. (S'a dat, în schimb, unor culte minoritare!). La Sighișoara, de ani de zile ne sbatem pentru același scop, fără rezultat. La Sibiu s'a dat loc de biserică reformaților; ni s'a refuzat nouă. Iar dacă, cu multă greutate, ni s'a dat un locșor într'un cartier mărginaș — nu în oraș, unde ne trebuie neapărat — apoi numai cu condiția ca să se dea și ortodocșilor de 2 ori atâta și făcându-se toate șicanele cu putință, încă nici azi terminate! La Lugoj, venerabilul canonic Fireza, de pie memorie, și-a vândut casa ca să cumpere un cimitir pentru credincioșii uniți, cărora orașul le a refuzat loc de îngropare! — Ni-s'a luat partea din averea fostei „universități săsești“. — Ni-s'a recunoscut dreptul la o facultate teologică în universitate; nici gând însă de a trece la faptă. — Se suprimă ori se reduc vechi școli confesionale de ale noastre.

Să mai continuăm? Credem că e de prisos. Ajunge această privire sumară, pentru caracterizarea perfectă a situației. Biserica unită nu mai e socotită biserică românească, ci minoritară. Iar „protecția cea deopotrivă“, este

o poveste veche, în care nu mai cred nici copiii. Biserica ortodoxă s'a transformat în biserică de stat și folosește larg autoritatea publică pentru întărirea sa internă și pentru distrugerea noastră.

E bine să ne deschidem ochii și să vedem ce avem de făcut!

Spre mărirea lui Dumnezeu. În vremurile tulburi de azi și în mijlocul grelelor încercări ce ne vin, este mare mângâiere și mare temei de nădejdi credința jertitoare a poporului nostru, concretizată în multele biserici ce se ridică an de an. Săptămână de săptămână, aproape, Arhierii noștri au fericirea de a închina Domnului câte un nou locaș de rugă. Și sărbătoarea sfântă ce se desfășoară cu asemenea prilejuri este nu numai o răsplătă pentru jertfa creștinilor din parohie, ci mare înălțare sufletească pentru toate satele vecine, care aleargă întru întimpinarea Păstorului mare.

Așa a fost acum, la praznicul Adormirii Preacuratei, în frunțașă parohie Feisa, din arhidieceză. I. P. S. Sa mitrop. Alexandru a plecat din preluă spre a consacra noua biserică, reușită și ca arhitectură și deosebit de frumoasă ca pictură. A fost însoțit, dela Blaj, de Rsmii canonici Nicolae Popp și Augustin Folea; apoi de părinții: Dr. Ioan Cristea vicerectorul Colegiului nostru din Roma, Dr. Sept. Todoran prof. Teologie, Ștefan Cufudean, și de Gr. Sălăgean adm. școlii normale, cântăreț. — Abia sosit la Sâncel, a trebuit să oprească, spre a binecuvânta mulțimea mare a poporului care aștepta cu fiori și cu suflet de sărbătoare, având în frunte pe păr. Smighelschi. Asemenea la *Spiritu* păstorii de venerabilul păr. Costea. La Șona a venit popor mult din *Băloacu* și *Bia*. Arhierul a fost primit în sunet de fanfare și salutată de Păr. I. Mărginean și V. Negrea, ca și de preotul ev. luteran. La *Fidvetu* s'au adunat satele din jur, la poarta de triumf. Au spus cuvinte de bun sosit Păr. protop. Emil Tatar, primarul local și pastorul lut. Wachsmann. — *Feisa* e încărcată de podoabe. Fac impresie

deosebită minunatele covoare în care e îmbrăcată comuna și dau frumusețe porților de triumf, unde așteaptă corul copiilor și bineventează d. pretor Ganea. Poporul e la biserică, în jurul preotului *Iovu Popa*, sufletul operei minunate care își așteaptă consacra. Slujba de seara, ca și Liturghia arhierască de a doua zi — la care au alergat mulțimi mari din tot jurul (se remarcă cei din Căpâlna, cari vin în procesiune) — vor rămâne neșterse în amintirea credincioșilor. Ca și predica I. P. S. Sale. — Bucuria zilei s'a încheiat la masa comună, de 100 persoane, unde s'au rostit frumoase cuvinte de către I. P. S. Sa, apoi de către Rvsm. canonic onorar Hodárnău care este un fiu al comunei, d. subprefect Dr. Traian Muija care tot timpul a însoțit pe I. P. S. Sa; Rvsm. Folea, păr. Liviu Costea fo tul paroh al Feisei, d. inv. Belea, pretor Ganea, prot. Tatar, păr. Platon, pastor Wachsmann și, în urmă, exprimând mulțumiri simțite tuturor, a grăit păr. local Iovu Popa.

Noua lege administrativă

Promulgarea noii legi administrative s'a făcut cu solemnitate excepțională. La fel de sărbătorește se întâmplă, zilele acestea, instalarea oficială a *rezidenților regali*, puși în fruntea celor 10 ținuturi administrative în care a fost împărțită țara. — Se dă, prin urmare, importanță neobișnuită acestei legi. În vrea și intențiunea legiului ei are menire mare. Ea este, între legile organice ale țării, cea mai însemnată. Se așteaptă dela ea să schimbe radical actuala stare de lucruri, să vîdece marile racile de care suferea fără îndolală administrația noastră.

Nu suntem chemați noi, aci, să apreciem noua rândulală în amănunte, nici să prorocim măsura în care ea, aplicată pe teren, va corespunde marilor nădejdi cu care pleacă la drum. Atâta e sigur, că ne trebuia o serioasă reformă a vieții administrative și că fundamentala înlocuire a legii: *crearea ținutului*, era o necesitate ce nu se mai putea amâna. Fără aceasta nu se

Foița „Unirii“

Scrisoare despre cateheză

Iubite Frate,

Mă întrebi, ce zic de noua „programă analitică pentru învățământul religios în școlile primare“. Imi ceri să-ți recomand câteva cărți referitoare la propunerea religiei în școlile primare.

Fiindcă mai avem abia o lună până la începerea noului an școlar, în care va trebui să catehizezi și deci trebuie să-ți faci planul, mă grăbesc a-ți răspunde.

Ad. 1. — Ce pot zice decât, „Roma locuta, causa finita“. Mă bucur că o avem și așa cum o avem. Orice cărămidă, cât de mică, adausă la plâpândul edificiu al catehezei române, trebuie să ne înveselească pe noi, cei chemați a catehiza. Trebuie să ne facă a ridica rugăciuni la tronul Domnului pentru cei ce ne ajută în opera de catehizare.

Așteptam și eu cuvântul celor chemați și competenți în cauză. Dar s'a trecut așa de iute peste acest eveniment important în viața pastorală. Un circular consistorial de câteva propoziții. Câteva fraze în gazeta bisericească „Unirea“. Iată tot alaiul cu care s'a întâmpinat noul făt al comisiunii catehetice în arhidieceza noastră Blaj.

S'ar părea, că puțină importanță se dă catehizăției și sus ca și jos. Și e păcat. Pentru că cateheza e partea cea mai însemnată a evangelizării. E prima datorie a păstorului sufletesc.

E baza vieții creștine. Este temelie credinții. Este izvorul virtuților pentru viața creștinului. Fără cateheză e puțin fructuoasă predica ori cât de bună ar fi. Fără cateheză nu este credință vie. Nu este practică religioasă, adică manifestare de viață creștină adevărată. Nu este nici disciplină și morală. Nu se pot alcătui formațiuni de viață nouă. Dar fără cateheză nu este nici pace, nici darul lui Dumnezeu peste lucrurile pământești.

„Fără credință nu este cu putință a plăcea lui Dumnezeu“, a spus Ius.

Dacă poporul nostru: intelectuali, țărani și pușina clasă mijlocie, în cea mai mare parte nu prea cercetează st. biserică dumineca și în sărbători, nu se roagă așa cum trebuie, nu citește sf. Scriptură, nu se însufleștește pentru reuniunile religioase, nu ahtiază după o curățire adevărată prin sf. spovedanie, nu știe aprecia binefacerile sf. împărțășanii, nu recurge la serviciile bisericesti din o simțită nevoie sau sete spirituală, trăește fără rușine în concubinaj, rupe fără nici un scrupul legătura sf. căsătorii — lipsei de cateheză este a se atribui.

Tot lipsa de catehizare adevărată este cauza, că nu avem decât foarte puține caractere în sânul neamului nostru.

Că mulți credincioși de ai noștri prigonesc biserica, alții o părăsesc și atășia nu trăiesc conform învățaturii lui Dumnezeu, este din lipsa catehizării.

Dar precum o parohie nu se poate regenera decât prin o bună și metodică catehizare, așa și regenerarea morală a tuturor păturilor alcătuitoare a neamului românesc numai prin

catehizare adevărată, completă și conștiincioasă se poate face.

Porunca Domnului: „Fiți desăvârșiți...“ nu se poate realiza decât prin catehizare.

A face ca sufletul să conducă trupul, iarăși numai prin învățatura Domnului, începută de catehet în familie și continuată în școală, se poate ajunge.

Domnul a spus-o limpede, că la fericirea cerească, în rai, nu se poate ajunge fără cateheză. „Și aceasta este viața cea veșnică: să te cunoască pe tine singurul Dumnezeu adevărat și pe care l-ai trimis, pe Isus Hristos“; și doară învățatura despre legătura dintre Dumnezeu și noi omenii — religia, se învață prin catehizare.

Hanauer, un vestit episcop, scrie preoților săi în 1921: „Cea mai arzătoare problemă este creșterea-educarea tineretului. Suntem datorii lui Dumnezeu, familiei, bisericii și societății, ca toate puterile noastre, tot timpul, totă răvna pastorală să o folosim, ca prin o cateheză bună să formăm din copii — creștini cu frica lui Dumnezeu, respectuoși față de legi iubitori de aproapele, jertfitori pentru binele obștesc“.

Föerster, marele pedagog spune, în o carte a sa: „Omenimea stă azi în fața unui moment greu. Sau învinge cultura creștină păgânismul politic și social, sau așa numita civilizație barbară alungă cultura creștină. Ca să învingă cultura creștină, e nevoie de catehizare adevărată“.

Papa Leon XIII în Encl. din 1893 Sept. 2, la începutul unui an școlar spunea preoților: „In deosebi vrem, frați preoți, ca grija noastră

poate imagina descentralizarea, care este un imperativ necondiționat pentru o mai bună și mai lesnicioasă chivernisire obștească. Este de sine înțeles, că acest rezultat se va atinge numai dacă ținutului i-se va acorda, deodată cu personalitatea juridică pe care o are, o largă sferă de atribuțiuni reale în toate domeniile. Să se isprăvească aci, la rezidentul regal, ca la ultimul for, toate necazurile și daraverile cetățenilor cari până acuma trebuiau să fie cătuși lumea în tren și să bată cu săptămânile la porțile tuturor ministerelor. — După cât putem judeca la prima privire, intenționează o descentralizare serioasă și largă. Totuși va trebui urmărit gândul cu multă vigilență. Textul legii este elastic. Regulamentul de aplicare este chiebat să-i tâlcuiască adevăratul sens. Și nici cu asta nu s'a isprăvit. Mai rămâne aplicarea pe teren. Și la acest ultim act se pot zădărnici cele mai bune intențiuni ale reformei.

Am ținut să subliniem aceste lucruri nu întrucât n'am avea încredere în noua așezare administrativă, ci tocmai fiindcă ținem ca marele gând al descentralizării să devină realitate. Numai așa va însemna ea cu adevărat început de epocă în chivernisirea țării. În speranța că așa va fi, însemnăm aci denumirile celor 10 ținuturi, precum și numele primilor lor cărmuitori, numiți pe termen de 6 ani:

Ținutul **Someș**, cu reședința la Cluj, are ca rezident pe d. general **Alex. Hanzu**, iar de secretar general pe d. **Victor Hodor**. — **Albajulia** va fi reședința ținutului **Mureș**, pe care va conduce ca rezident d. gen. **Dănilă Papp**, având de secretar pe d. **Petre Roșca**. — Gen. **Romulus Scărișoreanu** este rezidentul ținutului **Olt**, cu reședința în Cralova. Are de secretar gen. pe d. **Ilie Gănescu**. — Fostul prim-președ. al consiliului legislativ, d. **Alex. Gane**, stă în fruntea ținutului **Bucegi**, cu reședința în București. Secretar gen. d. **Paul Goma**. — Ținutul **Timiș** are de rezident pe d. **Alex. Marta**, f. prim-președ. al curții de apel

din Timișoara, unde este și reședința noului ținut. Secr. gen. d. **Gheorghe Ciupe**. — Iașul este reședința ținutului **Prut**, condus de d. gen. **Mihail Negruzzi**, având de secr. gen. pe d. **Const. Rășcanu**. — D. **Nic. I. Otescu** este rezidentul ținutului **Marea**, cu reșed. în Constanța. Secr. gen. d. **Rădulescu-Dobrogea**. — Ținutul **Dunărea de jos** are de rezident, la Galați, pe d. fost ministru plenipotențiar **Victor Cădere**, iar de secr. general pe d. **Mihail Miloteanu**. — Ținutul **Nistru**, cu centrul în Chișinău, va fi condus de d. **Dinu Simlan**; iar de secr. gen. va avea pe d. **Gheorghe Glod**. — În urmă, ținutul **Suceava**, cu centrul în Cernăuți, are de rezident pe d. **Gh. Alexianu**, prof. univ. și pe d. **Em. Corcovsch** de secretar general.

Lăsăm pentru alte ocazii eventuale chestiuni de amănunte pe care le va ridica noua așezare administrativă. Nu putem trece însă fără a face, și la acest loc, o observație, a cărei greutate nu o putem sublinia de ajuns. Noua lege **ignorează cu desăvârșire caracterul național al Bisericii noastre unite**. Prin aceasta, se abate în chip neîngăduit dela litera și dela spiritul constituției însăși, pe care este clădită. Nu putem înțelege nici cum această scăpare din vedere. — Ii zicem și o credem într'adevăr, scăpare din vedere. Nu ne putem închipui că s'a făcut cu intenția. Era cu neputință să se facă cu voia o călcare a constituției și să fie jicnită, fără nici un motiv, biserica românească a lui **Inocențiu Micu**, care a pus la temelie României mari cea mai puternică piatră unghiulară. Cerem, în consecință, să se revină asupra art. 25 și 27. Să se dea și Bisericii noastre cinstea de a fi prezentă în consiliile comunale. Statul și comuna numai câștiga pot din participarea la sfatul comunal al preotului unit. Și nimeni nu are de pierdut nimic. De aceea sperăm că se va face îndreptarea pe care o cere dreptatea și interesele naționale deopotrivă.

Cu această nădejde, dorim noiei rândueli administrative să plece la drum într'un ceas bun!

Praznicul dela Feiurdeni. Praznic luminat a fost în 6 August, sărbătoarea Schimbării la față a Domnului, la **Feiurdeni**: Psf. **Iuliu** al Clujului a săvârșit consacrarea noului locaș de închinare. Prin participarea miilor de credincioși din tot jurul, serbarea a avut caracterul unei înălțătoare manifestațiuni de credință.

Din Cluj, Inaltul Ierarh a avut de însoțitori pe pâr. canonic **Ion Agârbiceanu** și prof. **Dr. E. Lemenyi**. Drumul până la **Feiurdeni** a fost, el însuși, o adevărată sărbătoare, prin frumoasele primiri ce s'au făcut trimisului lui Hristos în comunele **Vița** și **Satulung**, prin care a trecut. **Feiurdenii**, în mare podoabă. Nu mai puțin de 5 porți triumfale! La fiecare reprezentant al tei și altei autorități sau reuniuni pii a spus cuvinte de bun sosit Arhiereului iubit. Așa s'a văzut numai decât cât de bine este organizată, și sub raport sufletesc, parohia părintelui **Leontin Florian**, hărnicia căruia a prezidat înălțarea noiei biserici. Are „**Agru**“ activ, o asociație de pietate „**Oastea sf. Cruci**“, și reuniune de femei. — Slujbele consacrării, săvârșite de Episcop în mare sobor de preoți și în deosebi liturgia arhierească celebrată în liber, ca să poată fi urmărită de miile participanților, au fost cu adevărat înălțătoare. Le-a sporit pompa împrejurarea că 5 absolvenți de teologie au primit cu acest prilej darul diaconatului; prilej minunat pentru puternica predică rostită de Arhiereu, în fața mulțimilor, despre măreția misiunii preoțești.

Mare impresie a făcut asupra credincioșilor și botezul celor trei copilași ai sateanului **Taburzuca Ștefan**, fostul conducător al pocăiților, care s'a întors la dreapta credință. Nu vor uita credincioșii calde învățături date de Arhiereu, cu acest prilej, despre statornicia în credință. — Nu mai puțin a mișcat sufletele ceremonia prin care s'a binecuvântat „**Calea Crucii**“ din jurul bisericii.

Spirit creștin — între păgâni. „**Diplomația**“ începe a fi înțeleasă, la noi, drept arta minciunii și a tragerii pe sfoară. Și ne pare aproape firesc că această nobilă „artă“ să fie reglatoarea raporturilor internaționale. Este și aceasta, între altele, un semn al decaderii simțirii religioase din Europa. — În același timp însă trebuie să admirăm, nu odată, gesturi și fapte de-ale unor nou veniți la masa adevărului creștin, pe care îl manifestă cu toată tăria prin ținuturile întunecului păgân. Iată, de ex. **Ciang-Kai-Schek**, dictatorul imensei împărății a „**Soarelui**“. E creștin și el (metodist) ca și soția lui. Și nu face taină din credința sa. Dar asta e o datorie firească. De admirat este însă adâncimea, la care a pătruns în înțelegerea poruncilor evangheliei și a marelui lor rol social.

Intr'un moment atât de tragic ca acela prin care trece nenorocita țară a **Soarelui**, învadață și martirizată de armate pustitoare, ar fi explicabil să scape și de pe buzele celui mai bun creștin cuvinte aspre de resentiment și de înfierare a ticăloșiei agresorului. Iată, totuși, seninătatea evanghelică, pe care o are **Ciang-Kai-Schek** în aceste zile dureroase: „Căutând principiul — spune el între altele — întrebuițat de Hristos pentru transformarea vivificantă a lumii, îl aflu în spiritul iubirii. Isus s'a servit de această iubire universală, pentru a îndepărta dela omenire orice gând rău, orice sistem nedrept, și pentru a face ca oamenii, deveniți frați în aceeași unică familie care cuprinde lumea întreagă, să găsească la frații lor ajutorul, iubirea împrumutată, sprijinul și concursul în boale; și ca diferitele patrii să trăiască și să respire în pace și dreptate. Pentru a-și împlini misiunea divină de Mântuitor, Hristos a dat dovadă de o generositățe și de

principală să fie îndreptată spre educarea copiilor și tineretului. prin ce ajutați nu numai familia, ci aduceți la fericire și Statul — Țara“.

Actualul Părinte al creștinătății, prin cuvântul său „**Orbem catholicum**“ din 29 Iunie 1923, încheierea unui an școlar, institue un oficiu special, care să se ocupe cu problema catehizării în toată lumea. Să o îndrumeze. Să o miște. Ordonă episcopilor din toată lumea, să pretindă dela preoți să catehizeze regulat, iar despre cele experiate și despre rezultatul obținut să raporteze din 3 în 3 ani.

Ad. II. — Natural că este ușor a gândi acestea, dar e greu a le înfăptui. Este ușor a face planuri, a redacta programe, dar cum să le dăm viață, e mai greu.

Cine ne arată calea mai scurtă și mai adevărată la scop în slujba catehizării, merită toată recunoștința noastră.

De aceea, cu plăcere îți recomand din puținele scrieri în românește câteva, de cari mă folosesc eu, în împlinirea slujbei de catehet al parohiei mele.

Te rog să înalți și tu fierbinți rugăciuni la tronul Tatălui Cereșc pentru adormitul preot **Ilie Budiu**, care la 1887, în dorința de a ajuta pe frații săi preoți în slujba catehizării, traduce și tipărește minunatele cateheze ale pâr. **Georgiu May** din Schwörzkirch. Sunt așa de minunate aceste cateheze încât n'au pereche nici azi, după 51 ani dela traducerea lor. De ele s'au folosit toți cari au mai compus cărți de cateheză în biserica noastră. Societatea „**Sf. Unire**“, pe care o înființase biserica noastră pentru tipărirea de cărți bisericesti, ar fi trebuit să o retipărească

în primul an și să o pună în mâna clerului din pastorație.

Cunoști din seminar truda † Pâr. canonic **Dr. Isidor Marcu** pentru opera catehizării și îndemnurile minunate cu cari ne-a încălzit pe toți preoții și ne luminează și azi prin cartea „**Didactica pastorală**“. Facă-i Domnul parte cu dreptul!

Deși n'a tipărit în broșuri, dar a vorbit și a scris în cauza catehizației cu mai multă convingere, căldură și competență † Pâr. canonic **Ștefan Roștanu**. El a făcut curent pentru o catehizare metodică în biserica noastră, prin prelegerile din seminar, prin conferințele ținute clericilor, prin catehizațiile ținute cu ocazia sf. misiuni, prin consfătuirile avute cu preoții diferitelor tracte protopopești și prin lecțiunile practice dela școala de aplicație unde ne ducea pe clerici, și prin mișcarea catehetică începută în revista „**Cultura Creștină**“. Te rog răsfoiește „**Cultura Creștină**“ anii 1911 și următorii și vei afla multă hrană și povește în greaua slujbă a catehizației. Iar pentru cel ce a făcut să înflorească și la noi cateheza, roagă-te lui Dumnezeu.

Din cărțile celor vii, cari sunt așa de puține, te rog să-ți procuri cât mai urgent celea 3 broșuri ale Pâr. canonic **Dr. Victor Bojor**?: „**Manuale de cateheze practice**“, „**Preotul în școală**“ a Pâr. **Mihai Sălăgeanu** și minunatele opere ale neobositului canonic **Dr. Niculăe Brinzeu**, „**Sămănătorul Tom. I. Catehetică**“, „**Desemnul în instrucția catehetică**“.

.Consultă-le și-ți vor fi de mare ajutor.

Părintele Iulian

o răbdare care nu are seamă... În ciuda contradicțiilor și infinitelor suferințe de pe Calvar. El rămâne mereu egal cu sine însuși, credincios planului său... Priviți-l pe cruce, când lartă pe dușmanii săi... și înțelegeți acest spirit al iubirii care face din el un gigant! — Astăzi, când sentimentele umane se depravează necontenit, oricine dorește învierea poporului chinez și progresul lui social, să știe, că salvarea este numai singur în spiritul lui Hristos, împletit din iubire și din sacrificiu... Hristos trebuie să fie modelul nostru; spiritul lui trebuie să fie al nostru și viața lui viața noastră".

Este reconfortant, în aceste zile de sărbate realism politic, să auzi un glas în care vibrează atâta credință în valorile eterne. Pentru câți dintre conducătorii civilizației europene, creștină de aproape 2000 de ani, nu sună ca o aspră mustrare glasul unui chinez care abia a ajuns la lumina lui Hristos. — Iar împrejurarea că ziarul din Nanking a publicat imediat acest discurs rostit la Radio de către căpetenia Imperiului chinez, îndreptățește deplin observația unui misionar care scrie că „s'a schimbat ceva în mentalitatea poporului chinez și în dispozițiunea lui sufletească față de creștinism".

Știri mărunte

Personale. Preaven. Consistor arhiepiscopesc a numit următorii profesori titulari cu titlu provizor: La liceul de băeți s. Vasile cel mare pe p. *Ioan Popa* (religiune), *Virgil Stanicu* (l. română). La liceul teoretic de fete pe Dș. *Eugenia Iodica* (l. română), *Sora Marian Mihaela* (filosofie-drept), *Dna Maria Jacodi* (fizico-chimice), *Dna Maria Stoica* (gospodărie), *Dna Felicea Rinea* (lucru de mână). La școala normală de învățători: p. *Filip Pop* (fizico-chimice), p. *Emil Mesaroș* (geografie), *Dl. Virgil Stoica* (l. română-latină). La școala normală de învățătoare: Dș. *Otilia Gaël* (geografie), Dș. *Gabriela Cristea* (gospodărie). La liceul com. al de băeți: *Dl. Emil Nirdăștean* (geografie). La gimnaziul industrial: *Dl. George Birș* (p. literar), *d. Constantin Șerban* (maestru de tâmplărie mecanică).

— Același a făcut următoarele numiri și schimbări în clerul eparhial: P. *Augustin A. Pop* din Ordinul s. Vasile cel mare a fost numit administrator parohial la Obreja; p. *Virgil Anca* din Săliște a fost numit la Făget, p. *Eugen Anca* din Braișor (dieceza de Cluj-Gherla) a fost primit în Arhidieceză și numit capelan în Bucerdea grănoasă; p. *Alexandru Samoilă* din Benești a fost numit la Alecuș.

În amintirea lui Dr. A. Banciu. În loc de cunună vestejitoare pe mormântul celui ce a fost regretatul *Dr. Aristotel Banciu*, câțiva dintre acei mulți cari l-au iubit și admirat au pus baza unui fond care să poarte numele decedatului și din veniturile căruia să se premieze an de an cel mai bun elev român, fiu de minier, dela școala primară din Ocnele Mureșului. Au contribuit până acuma la crearea acestui fond următorii: Fam. *Iuliu Căpâlnian* din Uirea 1000 lei; *Dr. Nic. Popa*, București, 500 lei; *Lidia Gabor n. Banciu*, Cluj, 1000 lei; Fam. *Gheorghe Boieriu*, Timișoara, 1000 lei; *Ștefan Ciceo Pop*, Arad, 1000 lei; *Aurel Birtolon* Arad 1000 lei; *Dr. Alex. Ciceo Pop*, București, 1000 lei; *Dr. Valeriu Tempea*, București 2000 lei. — Capitalul este depus la C. E. C. în Ocnele Mureșului. — Suntem siguri că această laudabilă inițiativă va găsi și alți mulți imitatori.

Misionari sfinte la Șura mică. În zilele de 14 și 15 August, credincioșii noștri din pa-

rohia Șura mică (districtul protopopesc Sibiu) au avut adevărată sărbătoare sufletească, cu ocaziunea misiunilor sfinte, predicate de p. *Dr. Nicolae Lupu*, profesor la academia de teologie din Blaj. La mărturisirea poporului, pe lângă preotul local On. Ioan Velicea, au ajutat misionarului On. Nicolae Popa din Ocna Sibiului și On. Valeriu Pinciu din Sibiu. Micul popor a luat parte la toate predicile și slujbele dumnezeiești, și dela copiii de cl. IV primară în sus, s'au spovedit și cuminecat toți credincioșii. Dea Bunul Dumnezeu ca sămânța aruncată de misionar să aducă roade sufletești cât mai îmbelșugate. (Coresp).

Locale. Dumineca viitoare, a 11-a după Rusalii, va predica în catedrală Rvsm. *Gheorghe Danilă*, canonic mitropolitan.

— În 15 August, praznicul adormirii Precuratel, s'a făcut instalarea P. *Iuliu Busoiu* în slujba de paroh-protopop al Blajului. Credincioșii parohiei, prieteni și cunoscuți, precum și reprezentanții autorităților au participat, în bisericuța arhiplină, la liturghia de dimineața, în cadrele căreia p. canonic Victor Pop, administratorul interimar protopopesc, a prezentat pe noul conducător sufletească căruia îi încredințează și îi predă, în numele Arhiepiscopului, marea răspundere ce i-s'a încredințat. Protopopul a mulțumit Păr-lui canonic pentru munca depusă în slujba protopopiatului; Mitropolitului pentru încrederea ce i-a arătat; autorităților și tuturor celor prezenți la această solemnitate. După săvârșirea slujbei, noul protopop a oferit o gustare reprezentanților autorităților și credincioșilor în casele parohiale.

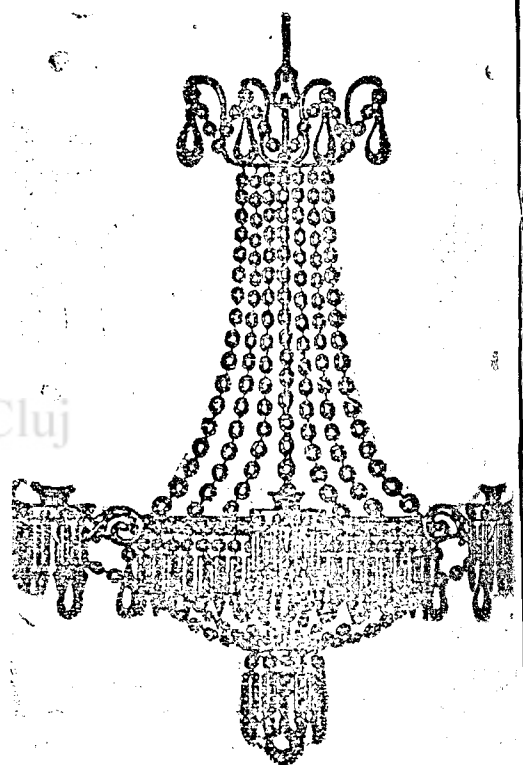
— Azi dimineață a încheiat sfintele exerciții spirituale prima serie de 80 preoți arhidiecezani, chemați anul acesta la primenire sufletească. Exercițiile le-a condus p. *Dr. Iuliu Rațu*, protopop în Deva. Ieri după masă, grupul exercitanților a fost primit de I. P. Sa mitrop. *Alexandru* căruia, prin glasul p. canonic onorar Hodârneau i-au tălcuit sentimentele lor de dragoste și credință neștrămutată, precum și întreaga recunoștință pentru prilejul minunat ce li-s'a oferit, în forma exercițiilor, de a-și înnoi puterile sufletești pentru munca ce-i așteaptă în via Domnului. Răspunzând, Părintele mitropolit și-a exprimat via sa mulțumire sufletească pentru opera grez, pe care o săvârșesc preoții, ostașii Domnului în primele tranșee, cărora le-a dat, împreună cu binecuvântarea sa, călduroase îndemnuri la stăruința în muncă și în rugăciune.

Primiri la Academia de muzică din Cluj. Elevii vechi ai conservatorului de muzică și artă dramatică din Cluj vor trebui să se reinscrie până cel mai târziu 30 Sept. — Cei ce doresc să intre acum întâi în școală, vor trebui să treacă un examen de admitere, care începe în 21 Septembrie c., și continuă, pentru diferitele specialități, zilele următoare, până în 24 Sept. În 26 Septembrie dau examen de admitere ceice vor să urmeze secția pedagogică, spre a deveni profesori de muzică în școlile secundare. Aceștia trebuie să aibă, la temeiul înscrierii, bacalaureatul. — Toți vor trebui să înainteze, până în preziua examenului de admitere, cerere de înscriere, la care să anexeze certificatele obișnuite. Elevii plătesc o taxă de frecvență de 2000 lei și alte taxe mai mici (pentru pian, bibliotecă, fondul clădirii) în total 700 lei pe an.

Statuia Sf. Pavel în Atena. În drumurile de sfinte aventuri pe care le-a făcut apostolul neamurilor, poporul dela Atena este unul din cele mai captivante. Aici, în cetatea filosofilor, a rostit el celebra cuvântare despre Dumnezeu necunoscut. La 1871 ani după moartea de martir a apostolului, și-au adus a-

minte și atenienii că această întâmplare este mare cinste pentru ei. Au hotărât deci, guvernul grec, să ridice o statuie, la poalele Akropolei, ca să fixeze și în marmoră scena care alina are asigurată nemurirea. — Gestul e cu atât mai frumos cu cât a trecut vreme mai multă dela eveniment; și are semnificație deosebită prin faptul că nu e vorba de o inițiativă particulară, ci de o hotărâre a guvernului.

Dintr'o circulară ministerială. Într-o recentă scrisoare a ministerului culturii, trimisă tuturor „directorilor de reviste ilustrate”, spune între altele: „A trebuit să constatăm, că din complexul fotografiilor și scrisului săptămânalelor ilustrate se desprinde un ton echivoc, nesănătos, cu totul contrar spiritului în care Regimul vrea să facă educația tineretului... Abșarea nudității, fotografiile de femei în poze debioase, un sensualism tulburător răspândit pe tot, constituiesc tot atâtea elemente negative pentru o educație sănătoasă și viguroasă... Aplaudăm. Păcat că circulara e dată numai de ministerul culturii din Roma, nu și de cel din România, unde ar fi și mai necesară. Dar nu târziu încă. O așteptăm.

Comandați Policandre la LIBRARIA ANCA — CLUJ

din sticlă-cristal, în diferite forme pentru bisericile noastre dela săte.

Tot aici găsiți **Sfeșnice** pentru toate mărimile cu 1—3 brațe, **cruci** de pete și cu talpă din lemn, metal, nichel și argintate, orice mărime; **Berete** din Klott; **Colare** preoți. **Brăe**, (cingulum) pt. teologi, preoți protopopi, în diferite lățimi și culori, din mătase sau lână. Se mai află: **Potire**, **Ciborium**, **Cădelnițe**, **Chivot**, aurite și argintate. **Clopotul Crucii** (Calvaria) 14 buc. Icoane hârtie fine colorate în diferite mărimi.

Mare depozit de **Ornate și prapo** gata, în diferite culori, cu prețuri reduse **icoane** de hârtie și picturi. Tot soiul de rechizite, primare, Cărți de rugăciuni și bisericesti, dalloane, rozare și steaguri pentru Reșnișii Mariane. Teatre și Monoloage populare și școlare. **„Drumul Crucii”** avem gata înramat în lemn de stejar cu cruce și inscripție 120 X 75 cm. rama, iar 75 X 54 cm. Icoane pictate artistic în oleu. Lucrare artistică toate cele 14 bucăți costă 35.000 Lei.

Cereți catalogul detaliat și ilustrat.